XXIV. évfolyam. Veszprém, 1916. október 8. 41. szám.

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Áttekintés.

A világháboru a nemzeteknek nemcsak véráldozata, de egyuttal gazdasági teherbirásuknak is fokmérője. Érthető tehát, ha az emberáldozat szemmeltartása mellett érdeklődésünk a gazdasági helyzetre is kiterjed. A háboruhoz pénz és pénz kell, mondották már régen. Honnan teremtsük elő, mekkora az összeg, melyet a háboru kiadásainak fedezésére forditotunk, kerdezték a pénzügyminisztertől a képviselőházban. A miniszter az akkori viszonyokhoz mérten adta meg a felvilágositást.

Nemrégiben az osztrák képviselőháznak egyik bizottsága jelentéseben beszámol azokról a kiadásokról, melyek az osztrák államot 1915. december végéig terhelik, kezdve a mozgósitas napjától. A számadatokból kitünik, hogy a háborus költségek 12 és fél milliárdnál többe, de nem egészen 13 milliárdba kerültek. Ez az összeg a kvótában megállapitott 63·6 % állami hozzájárulás révén jött létre. Magyarország 36·4 %-al járul a közös kiadásokhoz. Ennek összege kitesz 7·39 milliárd koronát. A monarchia összes hadikiadása a mult év végéig 20·3 milliárd, amely összegből egy-egy hónapra 1·2 milliárd esik. A háborus árak folytonos emelkedése miatt az idei kiadások természetszerüleg valamivel magasabbak lesznek. Körülbelül a mi gazdasági viszonyaink megfelelőleg alakul Németország gazdasági helyzete, melynek kiadásait ezideig 47 milliárdra tehetjük.

Ellenségeink közül Olaszország szerepel a legkisebb tétellel. A háboruban eltöltött 16 hónapja nem kevesebb, mint 13 milliárd lirába került. A legnagyobb összeget Anglia fizette, eddig mintegy 70—71 milliárd koronával. Orosz- és Franciaország nem sokban térnek el egymástól. Amannak költségei 57—60 között mozognak, emezé 57 milliárd körül járnak. Ez az összkép mutatja, hogy Európa nemcsak vérzik. — Erős gazdasági teherpróbának is ki van téve, melynek súlyát minden állam érzi. A szerencsés az lesz, aki földmivelésével és iparával a háboru után nagyobb lendületet tud venni, mert adósságát könnyebben törleszti.

Kérdések.

A képviselőház befejezte üléseit. A honatyák szétoszlottak az ország területén, ki birtokára ment, ki folytatja napi munkáját. A fiatalabbja ujra kardot köt, hogy ismét fegyverrel szolgálja hazáját. Az ülésszak látott sok izzó napot, emelkedett hangu felszólalásokban is nem egyszer gyönyörködhettünk. A felszólalásoknak eredménye mindenesetre nem marad el.

A legutolsó tárgy, mellyel a képviselőház foglalkozott, az élelmezési ügyek vitája volt. Vitának ugyan alig mondható, mert hisz egy-két képviselő vette ki részét belőle. Az az elevenség, mely a katonai, közjogi, adóügyi vitát jellemezte, itt egészen ellanyhult. Vártunk birálatot közgazdasági viszonyainkról, a kormány eljárásáról. Valami történt ugyan, de nem tartjuk elégnek a mai viszonyok között. Pedig az itthonmaradottakat a harctér eseményei után az élelmezési kérdések érdeklik a legjobban. Nap-nap után felszinre kerül a lisztkérdés, a városok és a szegény nép kenyérkérdése. Hány család panaszkodik, hogy apróságait nem tudja tejjel ellátni, kárpótlásul mit adjon neki. Közeleg a tél, meleg szobára mindenkinek szüksége van, hogy állunk a fa és szén kérdésével.

Furcsa hirek keringenek a cukorügyről. Azt mondják, cukor van és a közönség mégis mily keservesen jut a szükségeshez. A szegény ember egyik fő eledele a burgonya, vajjon milyen lesz annnk elosztása? Nem lehetetlen, hogy külföldre is több jut az idén, mint máskor, mert szükség lesz rá a sörgyártásnál. Nem szenvedi-e kárát az itt lakó fogyasztó közönség. Itt a petróleumkérdés, hogy a zsirról ne is beszéljünk.

Szerettünk volna mindezekről és egyéb más égető kérdésről hallani. A kritika mellett egy kis gyakorlati tanácsot, hisz a képviselők a társadalom legkülönbözőbb rétegeiből valók, akik tudják, hogy annak a társadalmi osztálynak mi fáj, hogy lehetne segiteni. Egyáltalán mi lesz a küszöbön álló télen az élelmezéssel. A közhangulat szivesen venné, ha nálunk is alakitanának egy szervet, amely az élelmezés kérdését erős kézzel vezetné. Válasz erre sem hangzott el. A földmivelésügyi miniszter megnyugtató szavaiból nem tudunk kivenni valami nagyobb

A világhirü ugró béka.

— Twain Mark. —

Egy barátom megbizásából, aki Keletről irt nekem, fölkerestem a derék, bőbeszédü, jó öreg Wheeler Simont és kérdezősködtem tőle barátom barátja, Smiley W. Leonidas felől, amint megbizatásom szólt. Az eredményt itt közlöm. Az a sanda gyanu érlelődött meg bennem, hogy az a bizonyos Smiley W. Leonidas csak mese, az én barátom sohasem ismert ily nevü embert és csupán azt sejtette, hogy ha én az öreg Wheeler-nél felőle kérdezősködöm, akkor ennek eszébe jut az ő szemtelen Smiley Jim-je és akkor ő engem halálra fog kinozni az ő véges-végtelen visszaemlékezéseivel, amelyek olyan hosszuak és unalmasak, hogy az ember majd megpukkad az unalomtól.

Wheeler Simont kedélyesen álmodozva találtam egy bugadült csárda kályhája mellett, a félbenmaradt „Angyal-Bánya-Telep"-en. Kövér, kopasz bácsi volt és nyugodt arcán megnyerő szelidség és egyszerüség honolt. Fölállt és üdvözölt. Elmondtam neki, hogy egy barátom megbizásából kutatok egy kedves ifjukori barátja, bizonyos Főtisztelendő Smiley W. Leonidas, az ige ifju hirdetője után, akiről azt hallotta barátom, hogy egy ideig az Angya-Telep lakója volt. Ha tehát Wheeler ur szolgálhatna valami felvilágositással ezen Főtisztelendő Smiley W. Leonidas ur felől, mély hálára kötelezve fogom magamat érezni.

Wheeler Simon beszoritott engem egy sarokba és ott elbarrikádozott a székével, ráült és megeresztette a következő egyhangu elbeszélést. Se nem nevetett hozzá, se egy arcizma nem rándult hozzá, se föl nem emelte a hangját sehol a halkan folyó hangból, melyben első mondatát kezdte. Sehol semmiféle izgatottságot nem árult el, sőt a végtelen elbeszélésen valami mélységes komolyság és őszinteség feküdt, ami azt bizonyitotta, hogy az ő nézete szerint ebben a történetben semmi nevetni való nincs, sőt ő azt teljes egészében komoly dolognak tartja és a benne szereplő két hőst mint kiváló szellemü férfiakat csodálja. Engednem kellett hát és egyszer sem szakitottam félbe elbeszélését.

— Főtisztelendő Smiley W. Leonidas, — hm, Főtiszte—, no igen, hát élt itt egy suhanc, névszerint bizonyos Smiley Hans, 49 telében, de meglehet, hogy 50 tavaszán, — már nem emlékszem pontosan az időre, de bizonyosan valami emlékeztet az egyikre vagy a másikra, mert eszembe jut, hogy a nagy malom-csatorna még nem volt készen, mikor ő a Telepre jött. No, mondhatom, ő volt az egész vidéken a legkülönösebb ember. Mindig fogadott valamire, akármire, ami éppen szóbajött, csak talált légyen valakit, aki a fogadást állja, s ha ez nem sikerült neki, akkor az ellenkezőre fogadott. Akármibe fogadott az ellenfél, az mind jó volt neki. Csak akkor volt boldog, ha a fogadást állta valaki. De volt is szerencséje; disznó szerencséje volt! Majdnem mindig megnyerte a fogadást. Mindig kész volt kihivni a sorsot. Csak egy szót ejtett légyen valaki, már fogadást ajánlott ellene; de mindenkor kész volt megforditani álláspontját vagy állitását s arra fogadni. Ha lóverseny volt, a végén már vagy dúsgazdag volt vagy letört. Fogadott, ha kakasviadal volt; fogadott ha macskaharc történt; fogadott, ha kutyaháboru adta elő magát. Ha két veréb ült egy ágon, arra fogadott, hogy melyik repül el előbb; ha istenitisztelet volt a telepen, ő ott volt, hogy fogadjon tisztelendő Walker pásztorra, akit a vidék legjobb prédikátorának tartott. — Sőt, ha észrevette, hogy egy szarvasbogár utnak indult, fogadást ajánlott arra, hogy mennyi idő alatt ér a bogár a céljához és hogy hová megy, és ha kellett, követte a bogarat Mexikóig vagy akármeddig, amig csak mászott.

Minden gyerek ismerte itt ezt a Smileyt s beszélhetne róla önnek. Végre már teljesen mindegy volt neki, hogy mire fogad; minden jó volt neki fogadásra. Tisztelendő Walker pásztor felesége egyszer sokáig súlyos beteg volt és ugy látszott, nem lehet megmenteni. Egy reggel belép ide a tisztelendő atya, Smiley felugrik és kérdezi, hogy van a felesége; Walker feleli: hála az Ur végtelen jóságának, sokkal jobban, és a Gondviselés kegyelmével hamarosan meggyógyul és — de Smiley közbevág:

— Fogadok kettő és félbe egy ellen, hogy felesége nem gyógyul meg.

Volt ennek a Smiley-nek egy lova, amelyet a fiuk „Tizenötperces gebé"-nek neveztek, persze csak tréfából, tetszik tudni, mert a valóságban gyorsabb volt, — és ő ezen a gebén sok pénzt

szabásu kormányprogrammot. Mintha a magyar képviselőház se a jobb-, se a baloldalon nem értette volna meg a közgondolkozást, mindnyájunk gondját, baját, reményeit. Bizonyos álmosság, fáradt közömbösség jellemezte a t. Házat, mely nem tudta magát beleélni abba az élet- és érdekközösségbe, amely mindenkit foglalkoztat. Pedig azt szokták mondani, hogy a parlament az ország hangulatának képét mutatja. Az életnek naponként felvetődő tüneményeiből ugy látjuk, hogy a jelen alkalommal ez a megállapitás nem állta meg a helyét. Lehet, hogy van mélyebben fekvő oka s akkor persze más elbirálás alá esik az egész kérdés. Innen a távolból ránk az emlitett benyomást tette.

HIVATALOS RÉSZ.

Zsinati vizsgálat. F. évi szeptember hó 27-én megtartott rendes őszi zsinati vizsgálaton a vizsgát sikerrel letették: P. *Mátrai* Bernardin Szt. Ferenc-rendi áldozár, *Sági* József tényleges haditengerészeti lelkész és *Žarka* József nagygannai káplán.

Pályázat. A *bélavári* róm. kath. elemi népiskolához a háboru tartamára a törvényes fizetéssel helyettes kerestetik. Pályázhatnak ny. tanitók és tanitónők, óvónők s a képezdének 2 évfolyamát végzett tanitójelöltjei. Határidő *8 nap*. Kérvények a *vizvári* plébánia-hivatalhoz (Somogy m.) küldendők.

Pályázat. A *noszlopi* róm. kath. iskolaszék osztálytanitói állásra pályázatot hirdet törvényes fizetéssel, egyszobás lakással és lakáspótlékkal. Nők is pályázhatnak. A *választás okt. 15-én* lesz. Kérvények a *noszlopi plébánia-hivatalhoz* küldendők (Veszprém m.)

Pályázat. *Németbarnag* (Veszprém m.) fiókközségben lemondás folytán megüresedett róm. kath. kántortanitói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Javadalmazás: két szoba, konyha, éléskamra, pince, gazdasági épületekkel és 598 □-öl kerttel. Készpénzfizetés 204 kor., 24 hl. rozs lelkegabona 192 kor., tandijkárpótlási államsegély 40 kor., 2 $\frac{2000}{5600}$ hold szántóföld, 33·06 kor., stólajövedelem 10 kor., 20 m. hasábfa házhoz szállitva 100 kor., kálváriakaszálás joga 10 kor., borpénz fejében 86 kor., összesen 675·06 kor., a többi megfelelő államsegély. Kötelesség díjlevélben. Tanitás nyelve magyar, istentisztelet alatt az ének német. Kántori próbával egybekötött választás *október 30-án*. Személyes megjelenés szükséges, utazási költség nem térittetik meg. Pályázni óhajtó okl. férfitanitók és kántori képesitéssel biró tanitónők kellően felszerelt kérvényeiket *október 26-ig* küldjék a vörőstói plébánia (u. p. Nagyvázsony) czimére.

Nőkérdés és háboru.

Irta: **Biczi Gyula.**

„Egyedül azok a szellemi és erkölcsi kincsek — mondotta egy nagy államférfiu — az a tetterő és alkotási vágy, melyeket ez a háboru ujraélesztett, megedzett bennünket, képviselik azt a maradandó elemet, amelyek tüze áttöri a felhők homályát, megedzi a nemzet erejét."

És valóban, ha felülemelkedünk a háboru okozta romokon és pusztuláson, a rombolás helyén azokat a nevezetesebb érzéseket, azt az eszményibb felfogást, azt a fáradságot nem ismerő cselekvésvágyat látjuk felkelni, amelyek ha közérzéssé válnak, egy uj életnek, a haladásnak biztositékait rejtik magukban. A háboru többek közt a nők szereplésével és köztevékenységével korunk egyik legfontosabb kérdését, a nőkérdést vitte közelebb a megoldashoz.

Az emberiségnek az volt eddig a közfelfogása, hogy a nő arra van alkotva, hogy a férfi boldogitója legyen s mint ilyen az aktiv férfi mellett a csendes családi tüzhely mellett a békét, nyugalmat és megelégedést képviselje. A háborus viszonyok azonban ma arra kényszeritik a nőt, hogy passzivitásából kilépjen, dolgozzék s lehetőleg mindenütt helyettesitse a cselekvő férfit. Ma a nők is keményen dolgoznak, fáradhatlan energiát fejtenek ki, hogy a kenyérkereső férfi nélkül maradt családot tisztességesen eltartsák; iparkodnak — ugy ahogy — beleilleszkedni a társadalom munkarendjébe.

Az uj, dolgozó női tipus kialakulását akaratlanul is elősegiti az állam is, társadalom is, különösen a pedig a szükség, a férfierő hiánya. És számithatunk arra, hogy a nő, aki tevékenységével eddig inkább a ház falai közé volt szoritva, a háboru után a gazdasági és társadalmi élet terén, mint a férfinak még erősebb versenytársa fog fellépni. Ekkor azonban már a társadalomnak kell közbelépni, hogy az uj női tipus kialakulásának helyes irányát kijelölje, mert a teljes egalizálás nem lenne jó hatással a társadalmi élet fejlődésére, mert annak harmonikus fejlődése, a két nemek egymást kiegészitő, az ő természeti hajlamaibót folyó együttes működést tételez fel.

Lehet a férfi és nő egyenlő, de fiziológiai és lélektani tekintetben nem egyforma; és aki a férfivel teljesen egyformává akarja tenni a nőt, elveszi tőle azt, ami által ő tökéletesebb a férfinál, az ő finom lelki fogékonyságát, gazdag kedélyvilágát, de nem tudja neki megadni azt, ami a férfi hivatásszerű tökéletességét alkotja. Igaz, hogy a nők kényszerűségből a férfiak helyett sok munkát elvégeznek, de valójában a nőt gyengébb fizikuma és speciális élethivatása mégse képesitik oly munkára, amelyben a férfival versenyezni tudna. Tekintve azért azt, hogy a nő az ő lelkiéletének gazdagságával, önfeláldozó szeretetével több kincset visz a társadalmi életbe, mint materialisztikus fizikai munkájával, azért ovakodni kell attól, hogy a nők a versenyküzdelemben a férfival szembehelyezkedjenek.

A női munka ma mindenesetre megbecsülhetlen érték, de a kényszerűség okozta kivételt nem szabad általánitani és a jövő gazdasági életben is fenn kell tartani férfiunak és nőnek a neki megfelelő hivatásköröket. Hiszen ma is nagyrabecsüljük a női fizikai munkát, de igazi csodálatunkat mégse az anyagi munkával vivták ki, hanem nőiességükkel, magasabb lelki tulajdonaikkal, lelki finomságukkal s azzal a lelkierővel, hősies bátorsággal, önfeláldozással, áldozatkész szeretettel, amelyet az élet kemény ütközeteiben, a szenvedések és megpróbáltatások tüzében tanusitanak.

Ami a napban a fény, hóban a fehérség, csillagban a sugár, az a női szivben a szeretet. Igy olvastam valahol e gyönyörű hasonlatot. Ez a nemes érzés heviti fehérlelkű hölgyeinket, hogy belássanak a néma kétségbeesés sötétjébe, ahol nélkülöznek, fáznak és sirnak az itthonmaradottak és selymes puha kezeikkel szeretettel szárogatják

---

szerzett, ámbátor az oly lassu volt, mindig asztmában szenvedett, vagy megbokrosodott, vagy tüdővészt vagy ilyesfélét kapott. Rendszerint kétszáz-háromszáz könyöknyi előnyt adtak neki és persze hamarosan elhagyták, de a futam végén mindig felizgult és megbolondult. Kezdte a lábait dobálni, ficánkolni, felrugni, kirugni, szétrugni. S ezzel rettentő port vert fel és hihetetlen lármát csapott nyeritésével, prüszkölésével, nyihogásával; s végre is mindig alig egy orrhosszal bejött, oly sebesen, hogy alig lehetett észrevenni.

Aztán volt neki egy hasitott orru kutyája, amelyről azt gondolta volna az ember ugy látásból itélve, hogy egy fagarast sem ér és egyébre se való, minthogy üljön naphosszat, mint disztárgy, vagy hogy alkalmat lessen a lopásra. De mihelyt fogadtak rá, egyszerre megváltozott. Alsó állkapcsa előreugrott, fogával vicsoritott. Piszkálhatta őt ilyenkor egy másik kutya, csiklandozhatta vagy haraphatta, vagy akár ugrálhatott rajta keresztül és felborithatta: Andrew Jackson — ez volt a neve — nem mozdult addig, mig nem kellett, s amellett ugy tett, mintha mindennek igy kellene történnie. Igy tartott ez addig, mig a fogadások rája meg nem duplázódtak és ujra meg nem duplázódtak és végre minden jelenlevő pénz föl nem tevődött rája. Akkor hirtelen elkapta ellenfelének hátsó lábát és fogta erősen; — nem harapta, — tessék megérteni, — csak fogta és lógott rajta, akár egy esztendeig, mig csak az ellenfelek meg nem adták magukat. Smiley mindig nyert ezzel a kutyával, mig csak az egy szép napon nem került össze egy kutyával, amelynek nem voltak hátsó lábai, mert a körfürész levágta azokat. Mikor a fogadás már annyira előhaladt, hogy minden pénz meg volt téve, Andrew Jackson alkalmazni akarta kedvenc fogását, de e pillanatban észrevette, hogy félrevezetés áldozata, s hogy az a másik eb, hogy ugy mondjam, becsapta őt. Először meglepettnek látszott, aztán mintha kedvét és bátorságát szegték volna. Védekezni sem próbált s igy aztán csúful kikapott. Ugy nézett Smileyre, mintha azt akarta volna mondani, hogy: „lásd, megszakad a szivem, de te vagy az oka, miért eresztettél össze egy kutyával, akinek nincsenek lábai, amelyeknél fogva elcsiphettem volna; hiszen tudod, hogy a viadalban ez nálam a fődolog!"

Egy ideig tengődött még, aztán lefeküdt és boldogabb hazába költözött. Derék kutya volt szegény Andrew Jackson, és nagy hirnévre tett volna szert, ha tovább élt volna. Megvolt hozzá az eszköze és talentuma, tudom jól, csakhogy nem tudta szegény kifejezni és indokolni, hogy semmifele kutya sem tudta volna magát az adott körülmények közt ugy megvédelmezni, mint ő. Mindig sajnálkozom, ha utolsó viadalára s annak szomoru kimenetelére gondolok.

No, voltak aztán a mi Smileynknek patkányfogó ebei, viaskodó kakasai, voltak macskái és mindennemű képzelhető állatjai, mig végre nem volt semmi, amire ő fogadást ne tudott volna önnek ajánlani.

Egy szép napon fogott egy békát, hazavitte, azzal a szándékkal, ugymond, hogy kiképzi. És nem is tett egyebet három hónapig, mint kiképezte a békát ugrásra a hátsó udvarban. És higyje el: meg is tanitotta a békát ugrani, de hogy! Megcsiklandozta a békát hátul s a másik pillanatban láthatta ön a békát a levegőben forogni, mint valami pogácsát, láthatta ön a békát bukfencezni egyszer, sőt kétszer is, ha jól nekiugrott, s aztán ismét leesni, de egész rendesen, a négy lábára, mint a macska. Smiley legyet használva csalétkül, oly magas ugrásra dresszirozta, hogy aztán a béka el tudott érni minden legyet, amely csak láttávolságba esett neki. Smiley azt mondta, hogy egy békának csak dreszúra kell, s akkor mindenre képes. És én el is hiszem ezt neki. Én láttam, amint ő Webster Dánielt (ez volt a béka neve) erre a deszkára tette s azt mondta neki:

— Ugorj, Dániel, ugorj!

És gyorsabban, mint ahogy ön egyet pislant, Dániel a magasba ugrott és elfogott egy legyet erről a kredencről, aztán megint lepuffant a földre, mint egy lepény, s elkezdte a hátsólábával a fejét vakarni oly közömbösen, mintha semmi egyebet nem tett volna, mint amit minden béka szokott tenni.

Amellett ön nem látott soha szerényebb és hűebb békát, mint ez volt, minden tehetsége dacára. Ha pedig sik területen, reális és igazi ugrálásról volt szó, egy rugaszkodással messzebbre ugrott, mint bármely fajtájabeli állat. Sík területen ugrani: ez volt az ő erős oldala, tetszik tudni, s ha erre került a sor, Smiley annyi pénzt tett rá, amennyit csak tehetett. Smiley borzasztóan büszke volt a békájára, de lehetett is, mert sokat utazott emberek, akik mindenhol megfordultak, mondották, hogy Dániel felülmul minden békát, akit csak láttak valaha.

a fájdalomnak titkon elsirt ezüstös könnyeit. Igaz, hogy kezdetben a vöröskereszteskedést sokan csak divatnak, sportnak, flörtnek tekintették, de még mindig sokan maradtak a kitartó nemesebb lelkek, akik egyszerű, szegény katonáknak szolgálnak, sütnek-főznek, sepernek, kötöznek és megértő, női meleg szivvel irják a szenvedő vitézek üzeneteit távollevő szeretteikhez. És mindezt bensőséges női szeretettel, önzetlen odaadással és fáradhatlan kitartással végzik.

Valaki azt mondta, hogy mielőtt Isten a nőt megalkotta volna, előbb a virágok teremtésében gyakorolta magát. És valóban a minden szép és nemes iránt fogékonyabb, szépségekben gazdagabb, gyengéd női lélek virágai ma milyen üdén, szinesen, bájosan és illatosan tündökölnek.

Mekkora csodálatos lelkierőről, egyéni bátorságról tanuskodott az a postáskisasszony, aki a zuhogó gránátesőben rendületlenül ült a telefonkagylónál és továbbitotta a hadvezetőség parancsait akkor, mikor a férfiak is elmenekültek. Hátha még a sok millió anyára és hitvesre gondolunk, aki aggodalomban, fájdalomban, félelemben és gyászban él, aki retteg, de nem csügged, akinek gyengéd női lelke irtózik, de bizalmát el nem veszti, hanem hisz, bizik, kitart és imádkozik. Ők is mutatnak oly hősiességet, bátorságot és lelkierőt, mint azok a férfiak, akik a csatatéren vérzenek.

Sajnos, az általánositásnak az élet sok tekintetben ellentmondani látszik, „mert még ma is, amikor nemzetek léte forog kockán, amikor évtizedek álma, vágya, reménye, fájdalma és boldogsága komprimálódik a világháboru egyetlen órájába, amikor a homlokára egyetlen lepergő homokszeme százezrek életét vagy halálát jelenti, ma is sokan vannak, akik nem hallják meg az eget és földet megrázó világháboru dörgését, hanem még ma is ráérnek és van kedvük felcicomázva gondtalanul nevetgélve ácsorogni, flörtölni, korzózni, napról-napra háborus hangversenyre, háborus teára, háborus estélyekre járni. Mélységes szomoruság és valami kimondhatlan ellenszenv fogja el a lelkünket, amikor látjuk ezt a drága, sokszor elég izléstelen toalettekben sétáló, fényüző, léha pár-fümös, szivtelen, félművelt tömeget tüntető jókedvvel flancolni. Ugy fáj most a magyar léleknek a fény, a tündöklés, a léhaság, ami a kedélyesen korzózó tömeget jellemzi, amikor minden pillanat sok viruló fiatal boldog élet utolsó pillanatát jelenti.

De hál' Istennek, ebben is találunk valami vigasztalót; hogy a szertelenül pazarló divathóbort nem annyira a történelmi magyarázat fogta el, a villanyárban uszó esti korzók utját nem ők rójják kihivó arroganciával, hanem inkább az uj középosztály mától-holnapra milliomossá lett tömege, amelynek nincs kiért, nincs miért aggódnia, de van pénze s azt hiszi, hogy pénzért lehet venni műveltséget, izlést és történelmi multat. A régi, az igazi magyar nők ma is hivatásuk magaslatán állnak s megértő lélekkel, érző szivvel élik át a nagy napokat. Azért méltán remélhetjük, hogy az ideális lelkü magyar nők „tettereje és alkotási vágya is valóban az a maradandó elem, amelynek tüze áttöri a felhők homályát és megedzi a nemzet erejét."

A drágaság ellen.

Az árdrágitó tőke.

Egész nyilvánvalóság, hogy belső területeinken is harcolunk. Neki vadult, éles gazdasági harcot folytatunk. S ezt nem az inség, nem a szükséges dolgok hiánya, hanem a telhetetlen kapzsiság, a hihetetlen ravaszsággal dolgozó áru-uzsora okozza.

Gazdasági rendszerünk a magánvállalkozás szabadságán alakult ki. Törvényes keretek között folyt a szabad áruforgalom, melyet minden kizsákmányoló lehetőségtől — legalább is nagy általánosságban — megvédett a szabad verseny s szabályozott a gazdasági konjunktura természetes irányitója, a kinálat és kereslet viszonylása.

Nemzetgazdászati elvek szerint a termelésnek egyik leghathatósabb tényezője a tőke. Érvényesül ez a mezőgazdaságban, iparban s kereskedelemben egyaránt. Azok a társadalmi osztályok azonban, amelyek a termelésre, mint fogyasztók, csak közvetett befolyással voltak, akárhányszor a konjunkturával meg nem indokolhatóan, szenvedőlegesen érezték a tőke nyomását. Sok-sok panaszt hangoztattak tehát a tőkeuralom ellen s ebből a nézőpontból már háboru előtt is támadták a mai — bár még eléggé szétoszlott s igy a versenyképességnek utat nyitó tőkés gazdasági rendet.

A háboru alatt a szabad magánvállalkozás keretei mind kisebbre huzódtak s különösen az értékesités, a közvetités terén a nagy tőkék hatalmába került. Maga a kapitalisztikus gazdasági rend, mely egész gazdasági berendezkedésünk alapja, melyet a szociális társulások annyiszor vádoltak, monopolisztikus rendszerré fajult, mely a nyilt, szabad, konkurrenciával szabályozható forgalom teréről magához ragadta az élelmi s közszükségleti cikkek tömegét s meghamisitja a kinálat s a kereslet természetes törvényét. Egyszerűen elrejti az árut, ezzel csökkenti a kinálatot s mert viszont a kereslet ez által nem csökkent, felhajtja s ujra felhajtja az árakat. S bizonykodik, hogy ime, nemzetgazdászati törvény szüli a drágaságot! S mit művel a törvény? „Vannak áruk, melyeknek szükiben vagyunk, vagy melyeket arannyal kell fizetnünk és ez esetben nem panaszkodunk. De vannak olyanok, melyeknek árát rendszeresen és folyton fölemelik, ugy hogy az eladók hihetetlen nyereségre tesznek szert, nem mert a gazdasági törvény parancsolja, hanem mert az illetők kiaknázzák szorult helyzetünket, tehetetlenségünket s csak egy negy gondot ismernek: hogy talán még mindig nem huzták meg eléggé a srófot. Lehet-e ilyen gazdasági törvények zavartalan uralkodásáról beszélni?"

Ennek a lélek nélkül, kapzsi vággyal, a tőkeuralom hatalmas szervezetével dolgozó törvényellenes rendszernek szinte védtelen, szervezetlen s most már tehetetlenül jajgató áldozata a fogyasztók óriási tömege. S éppen a szervezetlenségének áldozata, mert egyedenkint áll szemben a tőkeuralom mindenható erejével. Szünet nélkül halljuk a tanácsadást az ellentállásra, a szervezkedésre, az árcsinálók hatalma ellen a tömegerőnek összegyüjtésére. Halljuk s egyben el is eresztjük

---

Smiley egy kilyuggatott skatulyában tartotta Webster Dánielt és gyakran vitte a városba, hogy fogadásokat kössön rája. Egy napon találkozott a telepen egy suhanccal, aki igy szólt:

— Mi az, amit ön abban a skatulyában tartogat?

Erre Smiley igazán elfogulatlan hangon igy válaszolt:

— Lehetne egy papagály; lehetne egy kanári; azonban mégis egyik sem a kettő közül, hanem egy béka.

A suhanc fölvette, figyelmesen megnézte, forgatta jobbra-balra, aztán igy szólt:

— Hm, csakugyan egy béka. De mire jó?

— Hja, — felelt Smiley leereszkedően és kedélyesen — ez a béka igen jó valamire, tudniillik én azt állitom, hogy ez a béka jobban ugrik, mint a Talaveras Grófság minden békája.

A legény megint fölvette a skatulyát, még egyszer megszemléite bizalmatlan tekintettel, majd visszatette, odavetőleg mondván:

— Hát ez mind igen szép és jó, de én nem látom ezen a békán, hogy többet érne más békáknál.

— Az lehet, — felelt Smiley. Lehetséges, hogy maga ért valamit a békákhoz, de lehetséges az ellenkezője is. Lehetséges, hogy magának vannak némi tapasztalatai ezen a téren, de az sincs kizárva, hogy maga csak olyan működevelő. Nekem mindenesetre megvan a magam véleménye a dologban és erre teszek negyven dollárt egy ellen. Az én békám felülmul az ugrásban minden békát a Talaveras Grófságban.

Az ifjonc gondolkodott egy percig, aztán sajnálkozva szólt:

— Sajnos, én itt idegen vagyok és nincs békám. Pedig ha volna, állnám a fogadást.

— Nagyon helyes, — mondá Smiley. — Ha vigyáz erre a skatulyára egy kicsit, akkor hozok magának mindjárt egy békát.

Fogta tehát a suhanc a skatulyát, Smiley negyven dollárja mellé letette a maga negyvenét s leült, megvárni a békát.

Igy ült jó darabig és gondolkodott, és gondolkodott, és fogta a Smiley békáját, kinyitotta száját, fogott egy teáskanalat és megtömte az állatot sörettel — megtömte csaknem a nyakáig — és letette a földre. Végre megjött Smiley is, aki egy közeli mocsárnál járt békáért, sok keresés után talált egyet, elhozta és odaadta az ifjoncnak:

— No hát ha állja a fogadást, tegye ezt a békát Dániel mellé, ugy, hogy első-lábaik pontosan egy vonalban legyenek, aztán megadom a jelet.

Ugy történt. Ekkor Smiley kiáltott:

— Egy — kettő — három!

Erre ő is, meg a legény is megpiszkálták a békájukat hátul. Az uj béka vigan ugrált tova, ellenben Dániel csak szuszogott, vállait rángatta, körülbelül ugy, mint egy francia, de az nem használt semmit, nem tudott mozdulni, oly szolidul meg volt alapozva, mint egy parlamenti épület, — képtelen volt moccanni is, mintha csak le lett volna horgonyozva.

Smiley ugyancsak meglepődött, de boszankodott is erősen, annál inkább, mert sejtelme sem volt arról, mi történt Dániellel.

A suhanc beseperte a nyolcvan dollárt és indult kifelé. Az ajtóban megállt és válla fölött visszamutatva Dánielre, hidegen mondotta ismét:

— Na, én igazán nem látom ezen a békán, hogy többet érne, mint akármi más béka.

Smiley a fejét vakarta s jó darabig nézett le Dánielre, végre igy szólt:

— El vagyok képedve, mi a csudáért hagyott engem cserben ez a béka!? Lehetetlen, hogy valami ne történt légyen vele. Minha tulkövérnek látszanék?

Megfogta Dánielt a nyakán, felemelte és mormogá:

— A manó vigye el, Jancsi legyek, ha ez az állat öt fontot nem nyom!

Fejjel lefelé forditotta s ime két tele maroknyi sörét potyogott ki belőle. Most már látta a huncutságot, majd a fejét ette meg mérgében, — ledobta a békát és futott a suhanc után, de biz' annak bottal üthette a nyomát. És akkor —"

E pillanatban valaki a kertből Wheeler Simont hivta. Fölugrott, hogy megnézze, ki az és mit akar; kimenet azonban vissza fordult:

— Csak maradjon, kedves Idegen ur, azonnal jövök.

Tekintettel azonban arra, hogy a történet folytatásából aligha várhattam felvilágositást Smiley W. Leonidas felől, biz én kifelé igyekeztem a házból. Ám az ajtóban jött már vissza Wheeler, megfogta a kabátom gombját s folytatta:

— Nos, aztán volt ennek a Smileynek egy sárga, félszemű, farkatlan tehene és —

Én azonban nem voltam kiváncsi e nevezetes tehén történetére és kereket oldottam.

Ford.: **Kertész Kálmán.**

a fülünk mellett. „Pedig mindjárt nem volna lelketlen gazdasági törvény, mihelyt öntudatos polgárság volna“ — állapitja meg a fenti idézet irója. Majd igy folytatja: „Az egész gazdasági élet szervezve van. Vannak testületei, szövetkezetei, kamarái stb. A fogyasztó pedig majdnem egészen szervezetlen. A termelő, eladó, közvetitő ennek következtében mérhetlenül erősebb, mint a fogyasztók milliói.“

Szövetkezés.

Ennek az állandó támadásnak, a nagy tőke kizsákmányoló uralmának egyetlen védekező s egyuttal sikerrel visszaütő ellenfele a szervezettség, a fogyasztók tömegerejének szemközt állitása, a szövetkezés. Összefogással, kártelszövetségeivel maga a bankuralom, a tőkehatalom mai rendszere mutatja ezt a példát.

Hogy a tömegnek összefogása, beszerző csoportokba tömörülése mily hathatós ellenszere az áruuzsorának, a legkisebb falusi szövetkezetek is példázzák. Különösen azok, amelyek a nagy tőkeerővel dolgozó *Hangyának* védőszárnyai alatt álljják a versenyt. A közel multból is számos esettel bizonyithatunk állitásunk mellett. A városokban lehetetlen volt már pl. cukrot, petroleumot venni. S ahol adtak is, legtöbben fölsrófolták a maximális árt. A szövetkezetekben pedig volt és van elég cukor s petróleum. Nem dugják el, hanem arányosan szétosztják s igy hosszu időn át tellik. Minden áru olcsóbb, mint a kereskedőnél. Mihelyt valamelyik árujok kifogy s a vevő más boltra van utalva, egyszerre felszökik az ár. Legalább is addig, mig a szövetkezet ujra elibe nem áll . . .

Mennyi haszonnal járna ilyen szövetkezés a városokban, főképen pedig a tisztviselői karban. A háborus idő szomoru gazdasági rendszere már is több községben hozott létre szövetkezeteket. Városunkban is akad elég példa, igy mindjárt a szomszédos Győrből. Itt a tisztviselők már augusztusban megkezdték a mozgalmat. Nem önálló szövetkezetet akartak, mint a veszprémiek, hanem a Hangya kötelékében állót. A huszkoronás üzletrészek befizetésének utolsó határideje szeptember 20-ika volt. Nagyon helyes, hogy az üzletrészek száma a fizetéshez van viszonyitva. 1000 koronáig 1, 1500 koronáig 2, 2000 koronáig 3, 2500 koronáig 4, 3000 koronáig 5 s igy tovább, minden 500 koronás emelkedés után eggyel több üzletrészt kell jegyezni. Nem jó volna-e vajjon Veszprémben is ujra fölvenni az elejtett fonalat? Ismerünk a Balaton közelségében két friss, a háborus idő alatt alakult falusi fogyasztási szövetkezetet, melyek 40—60 ezer korona forgalmat csináltak egy év alatt. A háboru tehát ne legyen kifogás. Annyi azonban bizonyos, hogy csakis egy hatalmas, erős szervezet: a Hangya kötelékében lehet könnyü szerrel lábra állni. Ezt most már azok is belátják, akik eddig az önálló szervezkedés hivei voltak. Az a fő, hogy célt érjünk. A módozatok közül pedig azt kell választani, amely legkönnyebben s leghamarabb eljuttat ehez a célhoz. Ha a tisztviselők száma nem elég, be kell vonni más érdekeltséget is, hogy az áruuzsorával ne sokáig fricskázzanak bennünket.

Városi közellátás.

De van a tőkehatalom letörésének, vagy legalább is ereje gyengitésének egy másik ellenszere is: a közhatósági szervezkedés. Ennek ma már ismeretes példája a városi közellátás, amely sajnos, legtöbb helyen csak részleges. Ez a mozgalom városi közüzemek megváltásával, városi kezelésbe vételével kezdődött. Minden egyes átvétel a tőke hatalmán tört rést, a spekuláció mesterkedésének vetett gátat. Képzeljük el — olvastuk ezt a példát, — hogy vizvezetékünk magánvállalkozó kezében van. Ma már a viz is drágább volna. Sőt, hogy az áremelésre megpuhitson bennünket, talán napokon át vizet se adott volna. Ha a villanytelep ma nem a városé, valószinüleg még drágább az áram. Székesfehérvárt éppen most akarja megpumpolni a Phőbusz. Hat fillérről kilencre emelte az áramegység (hektovatt) órát és pedig a város megkérdezése, beleegyezése nélkül. Most maga a városi hatóság kéri föl a fogyasztókat, hogy az áremelést bejelentő tudósitást ajánlott levélben utasitsák vissza.

Veszprém város fő tisztviselői is dicséretre méltó buzgalommal vezetik s bővitik a közellátás hasznos szervezetét. Hogy ez is csak részleges, bizonyára nem a buzgalmon, hanem eszközeik elégtelenségén mulik. Persze kedvezőbb a nagy városok helyzete. Milyen pompás dolog az, mikor pl. Győrről azt irhatják lapjai, hogy „Győrött minden van. Nincs hiány semmiben! A közelebbi-távolabbi városokból azért jönnek ide egyszer *zsirért*, egyszer *lisztért*, egyszer *tengeriért* az idegenek. Itt mindent megtalálnak. *Győr örülhet*, hogy ilyen magisztrátusa van a kiéheztetés nagy világháboruja idején!“

Ez a nemes dicsekvés sok-sok helyen kelt irigységet. A magisztrátus tagjainak pedig ragyogóbb s felemelőbb elismerés minden tiszteletdijnál, jutaléknál, érdemrendnél. A hálás szivek elismerésének még manapság is megvan a szép értéke. De csak azok előtt, akik nem üzletért, nem üzleti szellemmel, hanem ideális kötelességérzettel, szivvel és lélekkel munkálkodnak.

Hogy a városi közellátás szervezete — tulajdonképen a városok által harcba állitott tőkének szervezkedése a lakosság javáért — mily arányokban öleltheti magához a közszükségletek minden fajtáját s hogy mennyire megmentheti a lakosságot a felemelt árak uzsorájától, bizonyitjuk egy meszszebbről, Miskolczról hozott példával. Ez a példa annyira szép és buzditó, s annyira mutatja a háborus tevékenység szociális érzékkel végzett buzgalmát és lelkességét, hogy érdemes a bemutatásra.

Nagy Ferenc miskolczi polgármester egy millió korona alaptőkével (amelyet $4^1/_2$ százalékos kamattal a helybeli pénzintézetektől vett kölcsön a város) közélelmezési vállalatot létesitett. A vállalat élén a polgármester áll megfelelő személyzettel. A vállalat irodája összeköttetést tart fönn az ország termelőivel és *közvetlenül* szerzi be az *élelmiszereket*. A beszerzett szükségleti cikkeket *óriási raktárban* helyezik el. A legutóbbi hónapokban a vállalat *három millió kor. forgalmat csinált. A raktárban a városnak egész évi szükséglete van fölhalmozva; tavalyról még hat waggon kukoricája maradt a városnak.*

Az élelmiszereket *a város hatósági boltokban, saját alkalmazottaival* árusittatja a közönség részére. A városnak van *hat tejcsarnoka*, amelyekben vajat és cukrot is lehet kapni. A kertészeti telepen zöldféléket termesztenek és azokat is *hatósági üzletekben* adják el. Ezenkivül *bab, lencse, kávé* bőven van a hatósági boltokban, de több élemicikket a piacon is árusit a város, *ahol fölveszi a küzdelmet a kofák uzsorájával.*

A városi kenyérgyárban hatvan métermázsa kenyeret sütnek naponta, elsősorban a szegény nép számára. Havonta egy waggon vaj érkezik Dániából. A vaj nagyobb részét Budapesten hűtőkben elraktározzák és onnan szállitják a szükséghez képest, ha kell, teherautóval Miskolczra.

A városnak van *juhnyája, marhadlloménya, sertéshizlaldája*. A nyersterményeket maga a város dolgoztatja föl. A hentesárukat a városi kolbászgyárban dolgozzák föl.

Minden beszerzett szükségleti cikket a *központi druraktárban* helyeznek el. Ezidő szerint mintegy 300 ezer kor. értékü áru van beraktározva. A városnak nyolc kenyérüzletében nemcsak kenyeret, hanem burgonyát is lehet kapni kilóját 14 fillérjével. Szenet, fát teherautóval szállitanak be a városba. A város a közélelmezési vállalat számára legutóbb is 170000 darab tojást kötött le a kereskedőknél.

A városi kifőző is eredményesen működik, ami természetes, mert a szükséges élelmiszerek rendelkezésére állanak. A városi kifőzőt igen sokan keresik föl a jobb társadalmi osztálybeliek is.

Ime hát, szövetkezéssel, városi közellátás szélesebb körü szervezésével — amely azután arra való egyének tisztességes dijazását is biztositaná — gátat lehetne vetni az árudrágaságnak, vagy legalább is a kiuzsorázásnak s meg lehetne gyengiteni a mai nagytőkés, mindent monopolizáló bankos gazdasági rendszernek hatalmát, erejét. Bárcsak sok-sok helyen hozzáfognának!

Széjjelnéző.

Pályázat A *németbányai* róm. kath. kántortanitói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: törvényszerü lakáson, melléképületen és kerten kivül, készpénzben és terményekben: 1300 korona. Tanitónők is pályázhatnak. Kérvények *október hó 23-ig* az egyházmegyei főtanfelügyelőséghez (Veszprém) küldendők.

HIREK.

Ártatlanok fohásza.

Kiterjesztett szárnyu galamb jelképezi templomok szószékén a megszentelő Istent. Ma ezt az aranyozott felséges szimbolumot ezer meg ezer hófehér galamb, tiszta lelkü fiucskák s leánykák szivéből szárnyaló imádságok környezik. S az Ur ide figyel... int a muzsikás szerafoknak, hogy hallgassanak... Kis gyermekek nagy serege imádkozik... Ma ezt hallgatja a világ Ura, a jóságos Atya... Imádkoznak püspök atyánk szándéka szerint az egész egyházmegyében, a bünbánat malasztos árjában megtisztult s a szent áldozásban megszépült lelkük ártatlanságával. Imádkoznak békességért, véres háboru elmulásáért a magyarok Nagyasszonya szépséges ünnepén. S a magyarok mennyei édes Szüze, a boldogságos Anya összegyüjti e tavaszi lelkek illatos gyöngyvirágait, körülpántlikázza az ő édes, gondos szerelmével, segitő könyörgésével, zengedezvén: Atya Isten, én jóságos Teremtőm, Fiu Isten, én áldott édes magzatom, Szentlélek Isten, én drágalátos jegyesem: áldd meg mihamarabb hajnalodó boldog békével a Regnum Marianumot, a jobb létért küzdő magyarok hazáját!...

—

— **A király nevenapja.** E nagy napokban, mikor király és nemzet egyért aggódik, fárad, hagyományos tisztelettel, alattvalói hűséggel ünnepelte városunk a fenkölt uralkodó nevenapját. Az ünnepi misén, — melyet bibornok püspök Ur Ő Eminenciájának megbizásából *Rada* István dr. prelátus-kanonok celebrált, — résztvettek az összes hivatalok. A lelkek mélyéről szállott a fohász ég felé: tartsd meg Isten a királyt!

— **Kinevezések és kitüntetések.** Király ő Felsége dr. *Antal* Arthur szkv. hadnagyot *szolgálatonkivüli főhadnaggyá*, — *Pintér* (Pollák) Lajos és *Morvay* Lajos népf. hadnagyokat *népfelkelő főhadnagyokká*, — *Takács* Ferenc tart. zászlóst pedig *tartalékos hadnaggyá* nevezte ki.

Ő Felsége a Király megengedte, hogy *Lemberkovics* Jenő, az I/31. népfölkelő gyalogezrednél beosztott százados a neki adományozott *német 2. osztályu Vaskeresztet* és az *ottomán császári Vasfélholdat* elfogadhassa és viselhesse; — *Hrusovszky* János népfelkelőnek pedig az *ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján* adományozta.

— **Október 6.** A nagy világtragédia közepette is kegyeletes lélekkel emlékeztünk a szabadság ragyogó korszakának tragikus sorsu vezérhőseire. Lelkünk hazafias emlékezése az aradi gyászra megacélozza küzdő kitartásunkat a haza békésebb, boldogabb jövendője után s megszoksorositja erőnket különösen az álnok keleti ellenséggel szemben, akinek magyar gyülölete az aradi gyásznapok előtt oly sok erdélyi magyar családra zuditott véres tragédiát. Bizunk, hogy ezt az adósságot is megfizetjük most!

— **Adomány.** Dr. *Csiszdrik* János prelatus-kanonok a veszprémi sz. Vincze-egylet szegényei részére ujra adott *2000 korondt.* A nagy jótevőt áldja meg Isten bőséges áldásával. *Az elnökség.*

— **Esküvő.** Dr. *Till* Károly p. ü. fogalmazó mult kedden vezette oltárhoz az irgalmas nővérek kápolnájában *Weidner Diesel* Ernő h. alezredes, állomásparancsnok s neje kedves leányát *Matildot.* Az esketést *Szlabey* Dezső székesegyházi sekrestyeigazgató végezte s utána szép beszédet intézett az ifju párhoz.

— **A városi tanácsból.** A tanács legutóbbi ülésében dr. *Komjáthy* László polgármester benső, meleg érzéssel tolmácsolta örömét a tanács egyik nagyérdemü tagjának, dr. *Csolnoky* Ferenc kórházi igazgató-főorvosnak királyi kitüntetése alkalmából. A tanács minden tagja osztozott ebben az ősszinte örömben s nagy elismeréssel hangoztatta mindazokat a szép érdemeket, amelyek a kitüntetésnek inditó okai voltak.

A tanács megkezdte a város által vásárolt bab kiárusitását. Literje 72 fillér. Csak 5—10—15—20 és 25 kgos mennyiségben vásárolható — a családtagok száma arányában — a vásártéren levő városi raktárban.

— **Tanfelügyelőnk hivatalban.** Dr. *Vértesy* Gyula királyi tanácsos, vármegyénk tanfelügyelője, betegségéből felgyógyulva hivatala vezetését e hó elsején átvette, sőt mint miniszteri biztos már mult héten fungált a megyebeli képezdék tanév eleji vizsgálatain.

— **Halálozás.** *Wetzel* Lajosné szül. gróf *Zedtvitz* Gizella életének 58-ik, boldog házasságának 30-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után folyó hó 2-án este 11 órakor jobblétre szenderült. Temetése f. hó 5-én volt. R. i. p.

— **Birói eskü.** A veszprémi kir. járásbirósághoz ujonnan kinevezett albiró, dr. *Paiss* Denes f. hó 3 án tette le hivatalos esküjét a kir. törvényszék teljes tanácsülésében. Az uj biró az első mozgósitás óta katona s a biroi esküt is katonaruhában mondta el. Hogy a tartalékos tiszt-biró mikor lép hivatalba, az hadiitok.

— **Jótékonyság.** A Veszprémvármegyei Takarékpénztár igazgatósága havi 100 kor. segélyt szavazott meg a Veszprembe menekült erdélyiek javára. Az október hóra eső segélyt már befizette a városi pénztárba s ezt mindaddig folytatja, mig városunkban közellátásra szoruló erdélyi menekültek tartózkodnak.

— **Nappali áram.** A tanács október 8-tól kezdődőleg beszünteti a nappali áramot. Ez az olajbeszerzés nehézségei miatt történik. Az áramszolgáltatás tehát csak az esti órákban történik a világitási naptár szerint. Október hónapban a világitás esti 5 órától reggeli $^3/_4$ 6 óráig tart. A polgármester kéri s figyelmezteti a közönséget, hogy az áramhasználatban is takarékoskodjék. Fölösleges, vagy fényüzési dolgokra ne vesztegessen áramot.

— **Balatoni vicinálisunk menetrendje.** A nyári idő behozatalával a város azt kérelmezte a szombathelyi üzletvezetőségnél, hogy a Veszprémből d. u. 5 órakor induló vonat esti $^1/_2$ 9 órakor induljon visszafelé, hogy igy a kirándulók tovább időzhessenek a Balatonparton. A vonat tehát 9 óra 20 perckor érkezett Veszprémbe. Visszaállván a régi idő rendje, ez a vonatérkezés ma már az éjszakába esik s felette kellemetlen, mert a Budapestről Alsóörs felől érkezőknek ez utóbbi helyen óraszámra kell várakozniok. A közönség azt hitte, hogy október 1-ével a vonat érkezésében is visszaáll a régi rend. Azonban csalódott s zugolódott. A városi tanács most segitségükre siet a panaszkodóknak. Legutóbbi ülésében elhatározta, hogy az üzletvezetőségtől a régi rend visszaállitását kéri, vagyis azt, hogy a vonat $^1/_2$ 8 órakor induljon Alsóörsről.

— **A vármegyei hivatalos lapból.** A vármegye hivatalos lapja három orvosi állásra hirdetett pályázatot. Betöltésre várnak ugyanis a veszprémi járási, továbbá a várpalotai és szentgáli községi orvosi állások. Pályázati határidő az elsőnél okt. 15. A két utóbbira a pályázatot már az elmult két folyamán be kellett adni.

Több izr. hitközség a husvéti liszt biztositása végett buzavásárlásra engedélyt kért. Az alispán közzéteszi a belügyminiszter körrendeletét, melyben tudatja, hogy a hitközségek részére ily célból vásárlási engedély nem adható.

A földmivelésügyi miniszter szükségesnek tartja, hogy a cserző-anyagokban mutatkozó rendkivüli nagy hiány pótlása céljából kivánatos és szükséges az ezévi gubacstermésnek legbelterjesebb kihasználása. *Hunkár* Dénes főispán a hivatalos lapban figyelmezteti a vármegyei tölgyerdők birtokosait, hogy a gubacstermés felhasználása, tehát összegyüjtése nemcsak a birtokos érdekében előnyös, hanem a hadviselés szempontjából is igen fontos.

Az alispán közzéteszi a pozsonyi cs. és kir. katonai parancsnokság alábbi rendeletét:

Bőrhiány miatt a hadifogoly táborok ezentúl csakis póttalpat (fatalpat) használhatnak javitandó hadifogoly-cipőkhöz. A felső bőrfoltozáshoz pedig csak teljesen elhasznált cipők hulladékbőrét használhatják fel. A jövőben a cipőigénylések legnagyobb részben régi, a tábormühely által használhatóvá elkészitett cipőkből lesz fedezve. A hadifogoly munkás-osztagoknak is fatalp adandó ki. Az összes munkaadók értesitendők, hogy a hadifoglyok ezentul kivétel nélkül a hadvezetőség által csakis fatalpu cipőkkel lesznek felszerelve s a javitandó cipők kizárólag fatalppal látandók el, illetve hulladék-bőrrel javitandók. Ha egyik vagy másik üzemben bőrtalp célszerűbbnek mutatkoznék, ez esetben a beszerzés költségei a munkaadókat illetik, annak beszerzése azonban nem a hadügyminiszter utján történik. Az összes hadifogoly-ruhanemüvel nagyon takarékoskodni kell. A hadifoglyok felszerelésénél nem annyira a csin és egyöntetü külső, hanem inkább a ruházat célszerüsége az irányadó.

— **A legsötétebb Veszprém.** Vettük az alábbi sorokat: Október 2-án az éjjeli vonattal városunkba érkezőket vaksötét fogadta, midőn a városi állomásról kijöttek. Ezen az éjjelen, ugy látszik, nem égett villanylámpa a vasuti „sóhajok hidjaig" egy sé. Csak ettől beljebb volt utcai világitás. Kivánjuk, hogy ez ne valjon rendszerre, mert törekvő városunk vasutjai által ugy is alatta áll kisebb jelentőségü helyeknek és a szomoru jelentőséget nem volna jó fokozni egyéb kellemetlenségekkel is.

— **Burgonya.** A városi számvevőség elfogad jelentkezest burgonyára. A kiosztás a jelentkezés sorrendjében történik. Minthogy azonban a káptalan az átutalandó 8—10 waggon burgonyából a helybeli közintezetek szükségletét is fedezni kivánja, a város nem vállal kötelezettséget, hogy a burgonyát minden jelentkezőnek kiszolgáltathatja.

— **A menekültek iskolázása.** Veszprémvármegye területén levő menekült polgári iskolai tanulókról a kir. tanfelügyelőség a kimutatást elkészitette s javaslatba hozta, hogy ezeket a tanulókat Veszprémbe telepitsék le.

— **A vármegyei közoktatás képe.** Veszprémvármegyenek 185 községe közül mindegyiknek van külön iskolája *három* csatlakozó község kivételével. Az iskolák nem és felekezetek szerint igy oszlanak meg: *Óvodák:* állami 6, községi 2, róm. kath. 9, egyesületi 1, egyébb 5, összesen 23 óvoda ugyanannyi vezetővel. *Elemi iskolák:* 7 állami 18 tanitóval, 15 községi 17 tanitóval, 147 róm. kath. 287 tanitóval, 69 református 99 tanitóval, 44 ág. ev. 59 tanitóval, 7 izraelita 5 tanitóval, egyéb jellegü 21, ugyanannyi tanitóval. *Kisebb foku gazdasági iskola* 6, ilyen fajta községi 1, róm. kath. 12, ref. és ág. ev. 3—3, zsidó 1, összesen 26. *Kereskedő tanonciskola* van 9. *Polgári iskola:* állami 2, huszonhat tanerővel, róm. kath. 3, ref. 1, izraelita 1. *Tanitóképző intézet:* 1 állami, 2 róm. kath. és 1 ref. tanitónőképző intézet.

— **Sötét van, nem látok...** Gyujtsál vasut világot! Mert az bizony nem járja, hogy éjjeli tizenegy órakor a vonat egyetlen kocsijában se legyen világosság. Igy volt a hét egyik estéjén Jutastól Veszprémig. Nem helyes közbiztonsági, no meg erkölcsi szempontból sem. Igen üdvös volna, ha nem ismétlődnék.

— **Bucsuzás és választás.** Az attalai körjegyzőség négy községének képviselőtestülete szept. 30-án bucsuztatta el nyugalombavonult körjegyzőjét, *Takács* Kristófót. A községek nevében *Kéri* Elek plébnos mondott szép bucsubeszédet, melyben a kiváló s nemcsak a községi, hanem a hitélet terén is nagy buzgalommal működő körjegyznek érdemeit méltatta. Ez érdemek, amelyek harminchat esztendő fáradhatlan munkálkodásnak szép eredményei, örökre bevésődnek maradandó emlékképen a hálásan emlékező nép lelkébe s megvilágitják az utat, amelyen haladva összhangot, megértést lehet teremteni hivatal és község, közérdek és népérdek között. De erre a szépen emlékező népre is nagy dicséret a nyugalmazott körjegyző eme kijelentése: „Boldog, hogy élte java részét ily jó nép között tölthette el, amely minden jóban megértette s követte." Ugyanezen napon a négy község képviselőtestülete *Szabó* Aladár felsőmocsoládi körjegyzőt választotta meg attalai körjegyznek.

— **Hadba vonuló harangok.** Október 4-én, Őfelsége névünnepén szedték le a felsősegesdi ferencrendi plébánia-templom harangjait hadi célokra. A felsősegesdi hivek megható módon bucsuztak a hadba induló harangoktól. A templomtéren szt. beszéd előzte meg a harangok megindulását s utána a megmaradt harang siró szavával kisérték ki a hivek könnyes szemekkel, egyházi zászlókkal kedvenc harangjaikat, melyek most a fiakkal, férjekkel fogják védeni a magyarok hazáját.

— **Rekvirálják a kukoricát.** A földmivelésügyi miniszter rendeletet adott ki, melynek alapján a termelők feleslegét közszükségleti célokra husz vármegyei s tiz városi törvényhatóság területén rekvirálják. Veszprém vármegye is a kiszemelt törvényhatóságok között van.

— **Lesz cukor.** Hogy Veszprémben lesz-e, azt még nem tudjuk, de hogy Kaposvár kifog a cukorrejtegetőkön, az már bizonyos. Az alispán nyult a dologba s kérésére egyik kaposvári pénzintézet áruosztálya üzletkőrét kiterjeszti Kaposvár s az egész vármegye közellátási cikkeinek általános biztositására. Ez a pénzintézet nemcsak nagyban, hanem kicsinyben is *árusit cukrot, sőt kávét stegyéb élelmiszert.* Ezzel nem akar versenyt támasztani a kereskedőkkel, hanem csak azt akarja elérni, hogy minden fogyasztó *azt* kaphassa meg, amire *éppen* szüksége van. Meg akarja szüntetni, hogy egyes boltokban kávét, fügét, sárkefét, meg cipőfenymázt is kelljen annak vásárolnia, ki egy kilogramm cukrot akar venni. Persze, ha a kereskedők mindenkit vásárlási kényszer nélkül kiszolgálnak, erre a pénzintézeti detailkeszletre nem lesz szükség. Addig azonban nagyszerü, üdvös és szociális gondoskodás marad ez az ujitas, mely megérdemli, hogy másutt is kövessék.

— **A lelkészek gabonajutaléka.** A földmivelésügyi miniszter f. é. szept. 24-én kibocsátott 92.554. elnöki szám alatti leiratában arról értesiti a Magyar Gazdaszövetséget, hogy az a lelkész, akinek jövedelme részben házilag kezelt földbirtokban van, szintén őstermelőnek tekintendő. Ennek értelmében a mezőgazdákat illető gabonajutalék jár a lelkészeknek is. Hasonlóképen őstermelő a miniszteri leirat szerint az is, aki bár nyugdíjat vagy máshonnan származó jövedelmet élvez, de néhány hold földet bérel és azt saját cselédjeivel munkáltatja.

— **A cukorfogyasztás korlátozása.** A hivatalos lap két rendeletet közölt a cukorfogyasztás korlátozása tárgyában. Az egyik rendelet a vendéglőkre, fogadókra, kávéházakra, cukrászdákra és italmérésekre vonatkozik; ezekben a helyiségekben az italokhoz csak bizonyos mennyiségü cukrot szabad adni; nevezetesen: 1. az egész adag italhoz 3 nagy- vagy 4 kis kockát, 2. egy csésze vagy pohár italhoz 2 nagy- vagy 3 kis kockát és 3. egy kis csésze vagy kis pohár italhoz 1 nagy- vagy 2 kis kockát. — A másik rendelet az ipari üzemekben felhasználható cukor forgalmát szabályozza; ipari üzemekre csak a cukorközpont adhat cukrot. Cukorka- és csokoládé gyártásra az ezzel foglalkozó cégek csak egy harmadát használhatják fel az 1913/14. évi termelési időszakban beszerzett mennyiségnek.

— **Szarvasmarhaszállitás Ausztriába.** Ausztriába ezentul szarvasmarhát akár élő, akár leölt állapotban a magyar szent korona országaiból csak a földmivelésügyi miniszter előzetes engedélyével szabad szállitani. A magyar kormány határozza meg — egyetértésben — az osztrák kormánnyal —, hogy milyen nagy kontingens mehet át Ausztriába.

— **Hétórai üzletzárás.** Fővárosban is, a szomszédos városokban is sikerült keresztül vinni a hétórai üzletzárást. A közönség is hozzászokik ehez s korábban végzi vásárlásait. Ugy halljuk, Veszprémben is mozgalom készül ennek érdekében. A kevés munkaerő napestig belefárad a munkába s bizony el kel nekik a korábbi pihenés. Főnöknek is, alkalmazottnak is. De hasznos lenne ez a világitás szempontjából is. Igen sok anyagot meg lehetne takaritani ez egyórai korábbi bezárással.

— **Városi étkező.** Szombathely város a napokban adta át rendeltetésének a városi étkezőt, amely hétköznapokon 70, vasárnap 80 fillérért ad izletes ebédet. Az első hét étlapja a következő: hétfőn rántottleves, babfőzelék; kedden krumplileves, káposztástészta; szerdán gulyásleves, főzelék; csütörtökön gulyás; pénteken daraleves, mákosmetélt; szombaton krumplileves, kelkáposzta; vasárnap becsináltleves, főzelék husfelettel és tészta. A felügyeletet a város uri asszonyai és leányai vállalták magukra.

— **A mezőgazdasági felmentések.** A honvédelmi miniszter ama legujabb rendeletében, amelyet a honvédkerületi parancsnoksághoz intézett, a mezőgazdasági munkások felmentését a következőkben szabályozza: Harctéri szolgálatra alkalmas egyéneknek felmentése csak az esetben engedélyezhető, ha a felmenteni kért egyénnek legalább is 15 kat. hold gazdasági művelés alatt álló földje van. 15 kat. holdon alul csak abban az esetben engedélyezhető felmentés, ha igazoltatik az, hogy a kért egyén a rendes gazdasági művelés alatt álló birtokán legalább 1 kat. hold szőlő, komló, vagy más különleges termelést is végez. Segédszolgálatosoknak kellően indokolt felmentése — tekintet nélkül a holdak számára — engedélyezhető. Akiknek ezen rendelet szerint felmentés nem engedélyezhető, az őszi szántás-vetési és egyéb fontos mezőgazdasági munkák elvégezhetése céljából a póttest által, a birtok terjedelmehez, valamint a szolgálati és kiképzési viszonyokhoz képest 3—5 heti szabadság engedélyezhető.

— **A gazdák és a rézgálic.** A gazdák között élénk mozgalom folyik, melynek az a célja, hogy a jövő évi rézgálic-szükségletük fedezéséről idejekorán gondoskodjanak. A gazdák arra kérik a kormányt, hogy még a tél folyamán lássa el őket rézgálliccal. Ennek a kivánságnak teljesítése meg fogja akadályozni azt is, hogy a helyzettel visszaélő kereskedők a gálic árat ujra felhajtják 14—15 koronára.

— **A cipőuzsora ellen.** Német cipőgyárak, amelyeknek Magyarországban fióküzletéik vannak, tervezik, hogy cipőbehozatali központot letesitenek. Ez a központ osztja fel a behozott német cipőket a szakbeli kereskedők között, polgári hasznot meg nem haladó áron. A német gyárosok a magyar cipőuzsorát akarják letörni. Természetes, hogy ehez a szép szándékhoz megbizható közvetitők kellenek. Olyanok, akik ugyancsak tisztes polgári haszonnal adnak tul a hozzájuk is jutányosan került német cipőkön. Bárcsak már fölhuzhatnók az olcsó német cipőket!

— **Eltünt katonák családjainak illetéke.** Az eltünt tovább szolgáló altisztek családjai a háboru tartama alatt megmaradtak az egyszerü fenntartási illetékek élvezetében, ideértve a világitási-, fütési- és főzőfa-járulékokat is, ezenfelül havonta 30 K pótdíjat is kapnak. Ha azonban minden kétséget kizárólag beigazolódik, hogy az eltünt hadifogságban van, ugy a fenn emlitett járandóságok beszüntetendők és a hadifoglyok családjainak járó illetmények fizetendők ki. A két összeg különbözete szintén kiutalandó.

— **Hajómenetrend a Balatonon.** Október hó 1-től oktober 31-ig Balatonboglár—Révfülöp—Badacsony és vissza a következő hajómenetrend lesz. Balatonboglárról Révfülöpre indul naponkint délelőtt 11 ó. 45 pkor és délután 6 ó. 55 pkor. Révfülöpről Badacsonyba indul délben 12 ó. 30 pkor. Badacsonyból Révfülöpre indul délután 4 ó. 25 pkor. Révfülöpről Balatonboglárra indul d. e. 10 ó. 35 pkor és délután 5 ó. 25 pkor.

Szinház.

Szept. 29. *Őnagysága ruhája.* Zenés játék 3 felvonásban, 8 képben. Irta *Knoblauch* Edward. Forditotta *Heltai* Jenő. Zenéjét szerezte *Stefanidesz* Károly. Az egyes képek többet érnek az egésznél. E képek változatosak, mindegyiknek van rövidsége ellenére is valami mondani valója. Egy-egy vidám, érzelmes vagy épen megrázó történetet állitanak elénk jól megalkotott drámai formában. Mindegyikben szerepel néhány érdekesen jellemzett személy jól megrajzolt környezetben. E képen azonban egészen széthullanak, nem füzi egymáshoz őket belső kapcsolat, mert az irón még azt a gondolatot sem viszi keresztül következetesen, amit összefüző kapocsnak akar felhasználni, hogy mennyi szenvedés füzzdik egy ragyogó estélyi öltözékhez, mert a harmadik és hatodik kép egy kis bohózat, a negyedik kép tragikus meséje pedig épen csak az iró akaratából történik egy prémvadásszal. Szinpadi hatása azért mégis van, mert emlitett jó tulajdonságai mellett alkalmat ád két szinészi tehetségnek sokoldalu bemutatására. *Falussy* István és *Vida* Ilus játszották ezt a két jó szerepet és alakitó művészetük teljes sikert aratott. *Gulyás* és *Gulyásné, Császár* Kamilla és *Körner* Rezső jutottak még mellettük érdekesebb, jól megjátszott szerepekhez.

Szept. 30. Okt. 1. *Ó, vagy senki.* Operett 3. felvonásban. Irták *Stein* Leó és *Jenbach* Béla. Forditotta *Harsányi* Zsolt. Zenéjét szerezte *Eysler* Ede. Az operett szövege háborus vonatkozásu, de épen nem az előnyére. Cselekménye elég eleven, komikus eleme azonban az otrombaságig ostoba, amit az irók is éreztek és a megoldásban iparkodtak valahogy, azt is ügyetlenül, helyrehozni. Annál értékesebb a zenéje, amellyel a zenekar jól megbirkózott. *Vida* Ilus, *Koronkay* Rózsi, *Falussy* István, *Pesti* Kálmán és *Szalontay* Árpád játszottak sikerrel a főbb szerepeket. Az operett második előadása *Falussy* István jutalomjátéka volt, akit a közönség meleg szeretettel ünnepelt.

— Tyukszemvágást, masszirozást, köröm operálást elvállal Lipták Ferenc fürdőmester Hosszu-utca 41. Fürdőház. Meghivásra házakhoz is elmegy.

A rekvirálási rendelet.

Miként mult számunkban jeleztük, vármegyénk területén is életbelépett a rekvirálás. A rea vonatkozó alispáni rendelet egy részét itt közöljük. A gazdáknak a jövő évi termelés ez lesz irányadójuk. Ugy gondoltuk, hogy hasznukra leszünk, ha a reájuk vonatkozó részt itt közöljük. Igy kivágva későbbi időre is eltehetik. A rendeletnek ez a része igy szól:

1) A termelő által háziszükséglete cimén visszatartható termenymennyiséget a 3110/1916. M. E. szám alatt kiadott kormányrendelet akként állapitja meg, hogy a termelő buzából, rozsból, kétszeresből és árpából együttvéve a háztartásban természetben ellátást elvező személyek közül azok után, akik gazdaságaban mezőgazdasági munkát keresetképen végeznek, valamint 15 evnél idősebb családtagjaik közül azok után, akik gazdaságaban mezőgazdasági munkákkal foglalkoznak, a rekvirálás napjától a jövő évi augusztus hó 15-ik napjáig terjedő időre számitva fejenkint és havonkint 18 kg.-rammot, háztartásában ellátást élvező egyéb személyek után pedig fejenként és havonként 14 kg.-rammot számithat.

2) A termelő gazdasági szükséglete cimén visszatartható terménymenyiség megállapitását a földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 89100/1916. eln. számu rendeletével, — az ezen rendeletben foglalt irányelvek szigoru betartása melett — minden vármegyében a törvényhatóság első tisztviselőjére bizza. Ennélfogva ezen most idézett földmivelésügyi miniszteri rendeletben megszabott keretek szemelőtt tartásával és a vármegyei mezőgazdasági intéző-bizottság meghallgatása után a termelők mezőgazdasági szükséglete cimén visszatartható szemesgabona mennyiséget Veszprémvármegye területére vonatkozó hatállyal megállapitom és az alábbiakban közlöm:

a) Gazdasági cselédek, alkalmazottak, terménybeli járandósága cimén csak annyit szabad számitásba venni, amennyi terményt a termelő által a gazdasági cseléddel, vagy alkalmazottal kötött szerződés értelmében a cselédnek, vagy alkalmazottnak a rekvirálástól 1917. évi augusztus hó 15-ig tényleg jár. Az ilyen járandóságok konvenció levéllel igazolandók, ahol pedig konvenció levéllel igazolni nem lehetne, alsóbbrendü cselédek gabona konvenciója fejében, minden egyes konvenciók cseléd után 16 mmázsa gabona tartható vissza.

b) Időleges munkások munkabére, illetőleg ellátása cimén csak ott és annyi termény vehető számitásba, ahol a terménybeli ellátás most szokásban van.

Azt, hogy a rekvirálástól 1917. augusztus 15-ig, mely időszakokra és hány ilyen munkás vehető egyes termelőnél számitásba, természetesen csak az illető gazdasági üzemének és viszonyainak megfelelő elbirálással lehet eldönteni; irányadóul mégis az szolgáljon, hogy munkaadó elsősorban szerződéssel, vagy pedig gazdasági könyvekkel köteles igazolni azt, hogy az 1916. évben mennyi ilyen munkást alkalmazott s azok ellátására mennyi gabonára volt szüksége?

Hadifoglyok ellátása cimén pedig az érvényben levő kormányrendeletek szerint minden hadifogoly után naponkint 420 gramm lisztnek megfelelő gabona számitható fel.

c) Aratórész, cséplőrész cimén csak annyi terményt lehet számitásba venni, mint amennyit a folyó évben végzett aratási és cséplési munkákért az idei termésből a gazdának még a szerződés szerint ki kell szolgáltatnia, továbbá azt a mennyiséget, amelyet az 1917-iki augusztus 15-ig kell majd a termelőnek az 1917-iki aratás, cséplésnél és alkalmazott részeseknek előleg és élelemre természetben még olyan időpontban kiszolgáltatni, amikor az 1917. évi termésből az e célra szükséges mennyiség még kicsépelve nem lehet. Az, hogy egyes gazdának mennyi aratóra lesz a jövő évben szüksége, szerződésileg igazolandó, szerződés nem léte esetén az 1916. évi állapot veendő alapul.

d) Vetőmag szükséglet cimén kat. holdankint buzából 130 kg. rozsból 120 kg. árpából 110 kg. zabból 120 kg. a zabosbükköny vetéséhez pedig 60 kg. zab tartható vissza. Ehhez a visszatartható vetőmag-mennyiséghez képest az esetleg kipusztult őszi vetés terület 15%-nak bevetéséhez tartható visza, természetes, ha az őszi vetés nem kiván pótlást, köteles a termelő a vetés-pótlás cimén visszatartott termény-mennyiséget feleslegként legkésőbb május hó 15-ig beszolgáltatni.

A gazdasági üzemterv mindenkor elfogadhatóan igazolandó:

e) Az állatállomány szükségletére buzát, rozsot, kétszerest visszatartani és használni, a f. évi julius hó 2-án 2282/1916. eln. számu rendelete értelmében egyáltalán tiltó.

A földmivelésügyi miniszter m. kir. miniszter ur által 8910/1916. szám alatt kiadott rendelet 5. §-a értelmében pedig egy lóra — kivéve a hágó ment — egy évre 5 mmázsánál több abraktakarmány semmi esetben sem vehető számitásba.

A többi állatra nézve a következőket állapitom meg:

hágó ménnél	naponként	4 kg.	zab
hizó szarvasmarhánál	„	4 „	árpa
fejős teheneknél	„	2 „	árpa
tenyész bikaknál	„	3 „	zab
borjuknál 1 éves korig bezárólag	„	2 „	zab
anyasertésnél és tenyészkannál	„	1 „	árpa v. zab
malacoknál ½ éves korig	„	1 „	árpa
süldőknél ½ éves koron felül	„	2 „	árpa
hizó sertésnél	„	4 „	árpa, de az egész hizlalási idő alatt maximálisan 600 kg.
tenyészkosoknál	„	1 „	zab

báránynoknál (de csak 2 hónapi időtartamra) 30 dkg.-ramm árpa vagy zab számitható fel és tartható vissza.

Baromfi-állomány részére csakis rostaalj (ocsu, hulladék) vehető igénybe.

Azok, akik gazdasági szükségleteiket vásárlás utján kénytelenek fedezni, természetesen szintén csak jelen rendeletemmel megállapitott mennyiséget jogosultak beszerezni annyival is inkább, mert amikor a termelőkkel szemben közérdekből a legnagyobb takarékossággal csak a legminimálisabb szükségletek vehetők figyelembe, méltánytalanság volna a gazdasági-szükségletet bővebb mértékkel mérni annak, aki a terményt vásárolta. Felhivom tehát mindazokat, akik gazdasági-szükségletük cimén a jelen rendeletben megállapitott mennyiségnél többet szereztek be, hogy a többletet a rekviráláskor szolgáltassák be, ha pedig a vevő a terményt még nem vette volna át a termelőtől, a többletet a rekviráláskor a termelő köteles beszolgáltatni.

IRODALOM.

A nádi farkas.

(Váth János kis regénye.) Váth rövid, sajátstilusu mondatai mögött egy nagy magyar regény vize hömpölyög. A medret azonban Váth szükre szabta, az érzések és nemes fényü tendenciák művészi szavakba foglalt gondolatait picit összesüritette, a területet, amelyen az alakok megjátszák tragikus szerepüket, körülsövényezte a speciális magyar tenger apró szépségeivel. Ezért nem halljuk ebben a regényvázlatban teljes harsogással az egyetemes feljajdulást, részletemóciók támadnak bennünk s nem érezzük a *hungara* szónak elemi erők tragikus mélységével felzokogó magyar szomoruságát. Pedig a hungara téma kiaknázatlan bőségc egy nagy magyar regény minden sulyos szépségét is elbirta volna. Igy csak sejtik a téma konturjait azok, akik előtt a balatoni élet veszendő emberei, magyar szinezésü kincsei, gzönyörüséges hangulatai homályban rejtőztek. Ezeket lekötik a különös, soha nem látott emberi arcok, soha nem érzett érzések titkai. Ehhez járul Váth művészi látásának és embervizsgálódásának belső területek felé gravitáló készsége. A nádi farkasban Váth sokszor már csak lelki eseményeket rajzol. A feldobott probléma, mely alapjában bonyolult magyar baj, ilyenformán el-el-

tünedezik előlünk. Csak a kis regény utolsó lapjai bontakoznak ki a balatoni élet látást szükitő felhői közül s itt már vasmarokkal némitja magyar szivünket a jogszónál is keserübb refrén: hungara.

Ez az általános megjegyzés, szeretnők, ha nem kapcsolódna művészeti gyönyörünkbe, amely végig hullámzott bennünk A nádi farkas elolvasása után. A batoni életet ebben a siratni való tul a dunai világban senki sem látta meg tökéletesebben és igazabban Váthnál. Hangulatát megfogni, a lelki töredék történéseket egésszé teljesiteni senki se tudta erőteljesebben, mint ez a remetesorsban, mindenkitől, mindentől távol élő művész. Sokszor egy-egy soráért érdemes könyvét térdünkre ereszteni s ugy bámulni a lelkébe.

Amióta ismerjük, ez a kis regény igaz dokumentuma csak izmosodik, egyénisége tisztul, mondanivalójának skálája uj pompával bővül s ami legnagyobb érték, az élet szeretete heviti. Valamikori kedves lirai rajzaiban mondanivalóját külső dolgok dekorálták, most irásaiban az élet a nagy dekoratőr. Valamikor a dunántuli, zalai, balatoni lankásokat elboritó szinözönnel rakta tele irásait, most mindinkább az emberei lelkén és történései meséjén keresztül csillog elénk a régi fejedelmi ragyogás.

Mit mondjunk még róla? Csak csendes részvéttel vegyük tudomásul, bár a cenzor ügyetlen keze sok ártatlan szépséget kisikkasztott a regényből, igy is egy tanulmány megirására elégséges inspiráló szépség halmozódott össze A nádi farkasban.

A pályanyertes regényt a Szent István-Társulat adta ki. Fájdalom, a könyv kiállitása *nem a* nagymultu, gazdag Társulathoz *méltó*. Nagyon szegényes, nagyon olcsó, majdnem plakátstilü. Szebb köntöst érdemelt volna?

(czi Z.)

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

Nagyasszonyunk Mária... Ifju nőhöz... Egyiket sem közölhetjük. Sorai — beküldött dolgaihoz viszonyitva — lehettek volna kissé szerényebbek is. De igy is jól van. Mi is nagyra becsüljük a néplapokat s iróikat. Tessék csak oda fordulni! A prózának vagy versnek mindegy, akármelyik lapban jelenik meg. Az olvasóközönségnek azonban nem mindegy s éppen a miatt nem közölhetünk minden beküldött irást. Bucsuzásul ismételjük az ön bucsu szavát: Adieu!

KRONDORFI
természetes savanyuviz
bor, pezsgőhöz legjobb ital.
Főraktár: **REININGER DEZSŐ, Veszprém.**

A háboru krónikája.

Október 1. Petrozsénytól nyugatra román előretöréseket visszavertünk. Bajor csapatok nagy kerülővel az ellenség hátában elzárták a Vöröstoronyszoroson átvivő utat. Az ellenség minden arra irányuló kisérlete, hogy az utat ujra megnyissa, hiábavaló maradt. Egyidejüen nyugatról, északról, keletről magyar és osztrák és német oszlopok előrenyomultak a Nagyszebentől délre harcoló román hadosztályok ellen. Az ellenség kétségbeesetten védekezett; a küzdelem rendkivül véres volt. Hégentől délre német csapatok ellentámadása 11 román tisztet és 591 főnyi legénységet, valamint 3 géppuskát juttatott kezünkre. — A Duna mentén több magyar és osztrák monitor tüzérségünk támogatásával bombázta a korabiai pályaudvart és kikötőt, ahol nagy pusztitásokat és tüzeket okoztak. Dobrudzsában nincs változás. Helyenkint gyönge tüzérségi tüzelés gyalogsági tevékenység nélkül. — A Ludova-területen a harc tovább folyik. Egy előretörésünk alkalmával 4 orosz tisztet és 532 főnyi legénységet fogtunk el és 8 géppuskát zsákmányoltunk. — A Karszt-fensikon az ellenséges ágyu- és aknavető tüz tovább tartott és ereje délután még fokozódott. — Az angolok, mint az előző napon, tegnap is nagy erőkkel támadtak az Ancre és Courcelette között. Változó harcok után a németek visszaverték őket. — A délkeleti harctéren különös esemény nem történt.

Október 2. Petrozsénytól nyugatra a románok előretörései tegnap is meghiusultak. A Vöröstoronyszorostól délre Caneninél is nagy veszteségeik mellett vertük vissza a román osztagokat. A nagyszebeni harctérről tegnap délelöttig több mint 3000 foglyot, 13 ágyut, egy repülőgépcsarnokot, két repülőgépet, 10 lokomotivot, 300 lövőszerrel megrakott vasuti kocsit, több mint 200 lövőszerkocsit, 70 gépkocsit és 200 megrakott podgyászkocsit, egy kórházvonatot és tömérdek egyéb hadiszert szállitottunk be. A német csapatok támadásainál az ellenség nyolc ágyut vesztett. — A Presbató és a Vardár közt több helyen élénk tüzérharc és elszigetelt eredménytelen ellenséges vállalkozások voltak. — A Kárpátokban ellanyhult a harc. Brzezanytól délnyugatra és délre az ellenség nagy erővel támadott. A Zlota Lipa és a Narajovka közt küzdő török csapatok elkeseredett közelharcokban visszaverték az ellenséget. Böhm-Ermolli vezérezredes hadseregénél az ellenség a Brodytól Ziocov felé vezető ut mindket oldalán tamadott. Az uttól északra teljesen visszavertük. — Az olaszoknak a Karszt-fensik ellen irányult ágyu- és aknavetőtüze időnként ujból igen élénk volt és kiterjedt a Wippach-völgyben levő állásainkra is. — A Sommetól északra levő harcvonalon az ágyuharc délután nagy hevességre fokozódott. Thiepvalnál és attól keletre ismét erős angol támadások következtek, amelyeket a németek makacs közelharc után, ugy mint az előző napokban, visszaverték.

Október 3. Orsova szakaszában csapataink az ellenségtől néhány magaslatot elragadtak. A Nagyküküllő mentén előcsapatainknak Székelykereszturból ki kellett vonulniok. — Bukaresttől délre ellenséges csapatok a Duna jobbpartján megvetették lábukat. — A Brodytól Ziocsóvig vivő uton német, magyar és osztrák csapatok ellentámadással visszafoglalták a tegnapelőtt elvesztett területet, miközben 24 orosz tisztet, 2300 főnyi legénységet és 11 géppuskát szállitottunk be. A Brody—Lemberg vasut mentén ellenünk intézett orosz támadások is az ellenség teljes balsikerével végződtek. 200 hadifoglyot hagyott kezünk között. Volhyniában tegnap Terstyánszky vezérezredes hadserege egész napon át a legsulyosabb tüzérségi tüzelés alatt állott. — A Sommetól északra levő csatatéren ismét erős harc napja van. Az angolok és franciák több mint 20 kilométer széles arcvonalon Thiepval és Rancourt között támadásra törtek előre. Sok helyen már jól vezetett német tüzérség véresen visszaverte őket. A benyomult osztagokat elkeseredett közelharcban legyőzte a rendithetetlen német gyalogság. — Az október 2-ára virradó éjjel több német tengerészeti léghajó sikerrel dobott bombákat Londonra és a Humber mentén levő ipartelepekre. A léghajók gyujtó gránátokkal történt lövetésük és repülőtámadások ellenére sértetlenül tértek vissza, egy kivételével.

Október 4. Volhyniában az ellenség tegnap megindította Terstyánszky vezérezredes ellen uj támadását, amelyet szeptember 27-én és 28-án szenvedett veresége folytán eddig elhalasztani kényszerült. Az ellenség több órai pergőtüz után a Szviniuchy és Zaturci közt álló magyar és osztrák és német haderők ellen vetette tömegeit. Szviniuchy területén az ellenség tizenhétszer, Zaturcitól délnyugatra pedig mintegy tizenkétszer indult rohamra. A megtámadott harcvonal minden részén meg lehetett állapitani, milyen bőségesen irányitotta az ellenség ágyutüzét saját lövőárkai és visszaözönlő ezredei ellen. Állásaink kivétel nélkül birtokunkban vannak. Az ellenség ujabb sulyos vereséget szenvedett. — A vöröstoronyi szorosnál román előretöréseket visszavertünk. Báránykutnál a románok tulerővel támadtak és kissé visszanyomták csapatainkat. A rohovói Duna-hidat torpedónk elpusztitotta. A bolgárok Viddin és Kalafat között megszállottak egy szigetet. Dobrudzsában megállott az orosz-román offenziva. — A Görctől keletre emelkedő magaslatok és a Karszt-fensik állandóan élénk tüz alatt állanak. A Fleims-völgyi arcvonalon az ellenség támadó tevékenységét ismét megkezdte. A Travignolo-völgy mindkét oldalán levő állásainkat és a Fassani-hegygerinc több szakaszát az olasz tüzérség erősen ágyuzta. — A Sommetól északra duló csata mindkét fél hatalmas tüzérségi tevékenysége mellett tovább folyt.

Október 5. Katonáink már román földön harcolnak. — Terstyánszky vezérezredes hadseregénél az oroszok támadása a délutáni órákban ujra megkezdődött. A harc az oroszok teljes vereségével végződött. — A Karszt-fensikon az ellenség ágyués aknavető-tüze délután nagy hevességet ért el. A tüzérségi és aknavető tevékenység ezen a szakaszon éjjel is jelentősen élénkebb volt, mint rendesen. Tengeri repülőink támadást intéztek egyes olasz katonai telepek ellen. — A Sommetól északra a csatatéren a nap folyamán állandóan növekedett a tüzérségi tüz, amely a Morval—Bouchavesnes-szakaszon délután a legnagyobb fokát érte el.

Október 6. Petrozsénynál a románok a határ felé szorulnak. Orsovánál a románok visszanyomták csapatainkat. Szovátanál a románokat visszavertük. A Duna bolgár partján már nincs román katona. — Volhyniában az ellenség minden támadó kisérlete teljesen eredménytelen volt. — A Karszt-fensikon a tüzérségi harc teljes hevességgel tart. A fleimsvölgyi arcvonalon a tüzérségi harc tovább tart. — A Sommetól északra levő csatatéren az ellenséges gyalogsági támadásokat megelőző erős tüzérségi tevékenység a legnagyobb hevességre fokozódott. A rohamra induló ellenséges gyalogságot a legtöbb helyen már a németek tüzelése lefogta. Fregicourt és Rancourt között tegnap reggel heves harc dult.

!! Nagy megtakaritás !!
üzleteknek, gyáraknak, malmoknak és gazdaságoknak.
A létező legjobb és legtartósabb
: PAPIRSPÁRGÁT :
Csomagolásra 2, 2½ 3 és 4 mm. vastagságban kgként K 3.50, 100 kg. K 340·—.
Postacsomagokhoz kgrként K 4·20, 100 kg. K 400·—.
Szőlőkötözéshez (2 és 2½ mm.) kgként K 3·50, 100 kg. K 340.
Zsákzsinegnek 4 mm.-teresből vágva és kötegelve kgként K 3·60, 100 kg. K 350·— árban szállitja pécsi raktáraiból utánvéttel a
Pécsi Kereskedelmi és Iparbank R.T. áruosztálya Pécs.
5 kgnál kevesebb nem küldhető.
Papirkötelek.
Elismerő nyilatkozatok.
Nagyobb rendelésnél engedmény.

Anyakönyvi kivonat.

— 1916. szeptember 20-tól 1916. október 2-ig. —

Születés.

Segesdi Pál napszámos és Németi Erzsébet fia Károly r. kath. — Csepely Kálmán temetkezési vállalkozó és Nagy Jolán fia Sándor Lajos ref. — Hideghéti József kőmivessegéd és Niemetz Emilia fia József r. kath. — Nedves Katalin házicseléd leánya Julianna r. kath. — Wittmann István gazdasági cseléd és Vankó Katalin fia Mihály r. kath.

Halálozás.

Gaál Mári házicseléd r. kath. 23 éves. — László Ferenc r. kath. 7 éves. — Keszei Imre máv. vonatfékező r. kath. 23 éves. — Papp Béláné Borbála ácsiparos neje róm. kath. 47 éves. — Özv. Rohács Mihályné Kocsarek Jozefa napszámosnő r. kath. 54 éves. — Vári Nagy Béláné Farkas Anna csizmadiaiparos neje r. kath. 69 éves. — Pacher György napszámos r. kath. 74 éves. — Maloveczki Árpád r. kath. 3 éves. — Horváth József máv. éjjeliőr r. kath. 53 éves. — Wetzel Lajosné Zedtvitz Gizella grófnő káptalani számtartó neje r. kath. 58 éves. — Kelemen Lőrinc kéményseprősegéd r. kath. 34 éves. — Blaskó Antal r. kath. 6 hónapos. — Fülöp Ferenc r. kath. 4 éves. — Prukner Gyula r. kath. 4 hónapos. — Bacsó Sándorné Antal Terézia napszámosnő ref. 72 éves.

Házasság.

Németh Mihály okl. gazda r. kath. és Senger Olga Jolán r. kath. — Dr. Till Károly Lajos pénzügyi fogalmazó r. kath. és Weidner Diesel Matild Leopoldina Hermina r. kath.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurbán

Wellner Gyula

régi jóhirü fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadlás nélküli műfogak specialis készitője.

Számtalan elismerő levél.

Tanitóknak kedvezmény.

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Veszprémben

állandó betétek után

4½%

kamatot fizet, s az intézet fizeti a tőkekamat-adót is.

Bakos Kálmán

csemege-, füszer-, bor- és gyarmatárukereskedő, ásványviz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sürgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges

Borokban, Pezsgők, Likőrök, Cognac, Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Déligyümölcsök, Befőttek, Gyümölcsiz

Konzervek

Libamáj painok, Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészitő

VESZPRÉMBEN

Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen uj orgonák épitését a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakitását és hangolását jutányos árban számitom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készitek. ZONGORÁK javitását és hangolását ugy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközlök.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapittatott 1894-ben — Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készit a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevélek, hirdetmények, fairagaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghivók, eljegyzési és esketési tudositások, számlák, cimkék, stb. stb., jutányos árakon számitva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint füzve vagy bekötve szállittatnak. Hivatalos levélpapirok és boritékok, okmányboritékok mindenféle alakban és szinben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalapok, tet szészerinti mennyi-ségben. — Kaphatók a legjobb minőségü fehér irodai, ugyszintén fogalmazópapirok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61 **Veszprémben** Telefon 61

Veszprém, Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában. Kiadótulajdonos a Veszprém-Egyházmegyei Könyvnyomda.